

ԿԿՈՒ

Մանկապատանեկան
Թերթիկ

ՓԵՏՐՈՒԱՐ Դ - 2024

Թիւ 7

Թիւր պատրաստեց՝
ՄԱՐՄԻՆԻ ԱՇՈՏԵՆ-ՇԱՀԻՆԵՆ
Նկարազարդեց՝
ՌԱՅՅԻ ՔԷՇԻՇԵՆ

ԱՌԻԾԻ ՄՈՐԹՈՎ ԷՇԸ

Շա՛տ տարիներ առաջ, գիւղի մը մէջ էջ մը կ'ապրէր, որ բոլորին կողմէ ճանչցուած էր իր անհոգութեամբ, վատ բնաւորութեամբ ու անպետքութեամբ: Անգամ մը երբ ան կը շրջէր անտառին մէջ, յանկարծ առիծի դիակ մը կը գտնէ ու կ'որոշէ կենդանիներն ու մարդիկը խաբել: Ան կը վերցնէ առիծին կաշին եւ անով կը ծածկուի:

Էջը առիծի մորթով շրջիլ անտառին մէջ, որպէսզի տեսնողները յարգեն զինք: Բոլոր կենդանիները կը վախնան ու կը սկսին փախչիլ: Ասիկա զինք կը վստահեցնէ, թէ ծրագիրը յաջող է: Յետոյ իր գիւղը կ'այցելէ, բոլորը նոյնպէս կը կարծեն, թէ ան առիծ մըն է եւ կը փախչին:

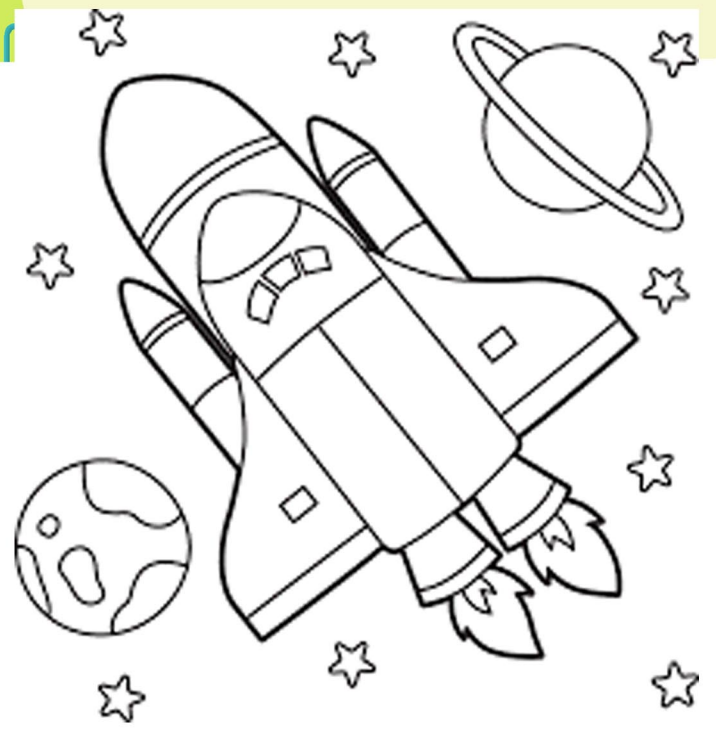

Ա ն տ ա ո ի
անասուններն ու
գիւղացիները որքան
կը սարսափին ու
նկատուի կ'ամեն զայն,
էջը այնքան կը վայելէ
այդ պատիւը եւ ազատ-
անկախ կը շրջի:

Այնուամենայնիւ, օր
մը երբ քամին զօրաւոր
կը փչէ, առիծին մորթը
գետին կ'իյնայ:
Գ ա ղ տ ն ի ք ը
կը բացայայտուի...

- Ասիկա էջ է: Մենք կարծեցինք,
թէ առիծ է... ուրեմն այսքան ժամանակ ան
մեզ խաբած էր,- կ'ըսեն գիւղացիները
զայրացած:

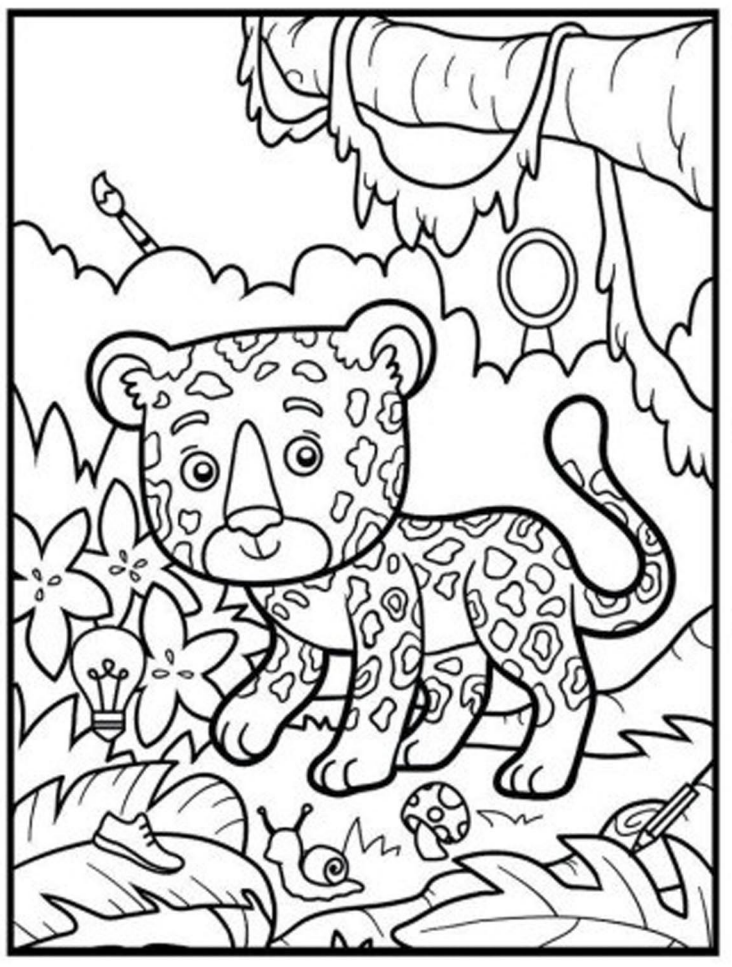
Այսպիսով անոնք վերջնականապէս զայն
կը վնասեն իրենց գիւղէն...

Գունաւորէ՛ հետեւեալ պատկերը
Նախասիրած գոյներով:

Կրնա՞ս գտնել կորսուած առարկաները:

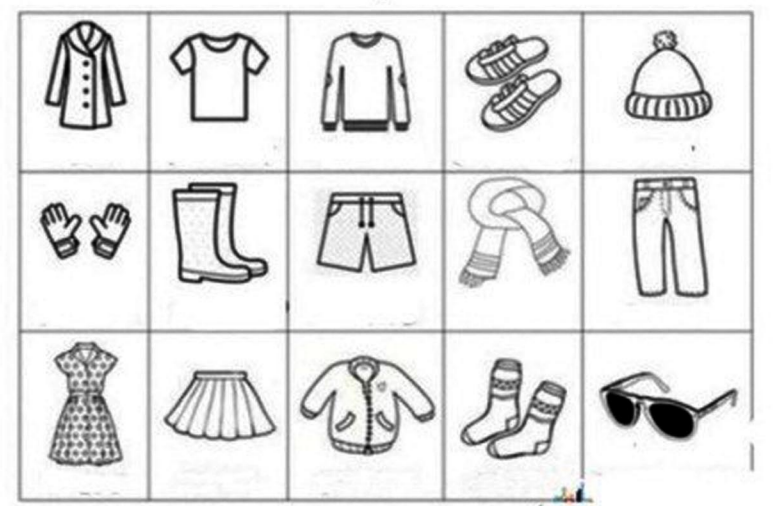

Ժամերուն համաձայն իւրաքանչիւր
Ժամացոյցի վրայ ճիշդ սլաքները գծէ՛:

7.00	2.00	5.30
4.00	1.30	3.30
10.00	12.30	8.00

Իւրաքանչիւր առարկայ դի՛ր յարմար սիւնակին
մէջ:

Անձրեւոտ է	Արեւոտ է
Ես կը հագուիմ ...	Ես կը հագուիմ ...

ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀՆԱԳՈՅՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆՆԵՐԸ

859 թուականին Մարօքի Ֆես քաղաքին մէջ կը հիմնուի աշխարհի առաջին համալսարանը: Հին ժամանակներէն ի վեր Համալսարան կոչուած են բարձրագոյն ուսումնագիտական հաստատութիւնները: Սկիզբը անոնք կոչուած են բարձրագոյն դպրոցներ: Այս բարձրագոյն դպրոցները 11-րդ դարէն սկսած են գործել ու զարգանալ Եւրոպայի մէջ:

Հայաստանի մէջ քանի մը բարձրագոյն դպրոցներ Համալսարան կոչուած են, ինչպէս Տաթևի (9-14-րդ դար), Սանահինի (10-13-րդ դար), Անիի (10-13-րդ դար), Գլաձորի (13-14-րդ դար) Համալսարանները:

Վերոյիշեալ Համալսարաններուն մէջ դասաւանդուած են՝ իմաստասիրութիւն, ուսողութիւն, բնագիտութիւն, տրամաբանութիւն, քերականութիւն, բանաստեղծական արուեստ, պատմութիւն, մարդակազմութիւն, տարրաբանութիւն, աստուածաբանութիւն, տոմարագիտութիւն, երաժշտութիւն եւ նկարչութիւն:

Դարերու ընթացքին տարբեր արշաւանքներու եւ աներուածութիւններու պատճառով ուսումը դադրած է այդ հաստատութիւններուն մէջ:

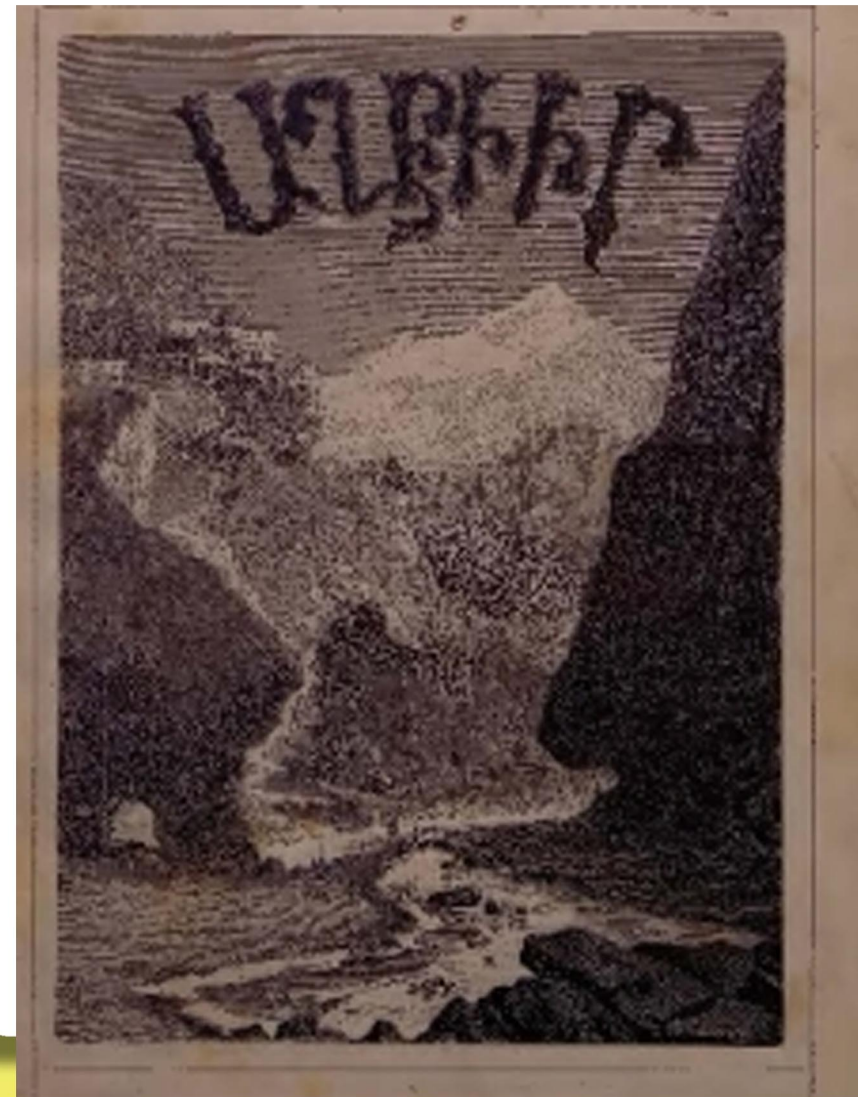
ԱՐԵՒԵԼԱՅԱՅ ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՆԿԱԿԱՆ ԹԵՐԹԸ

Թիֆլիսի մէջ հրապարակագիր եւ մանկագիր Տիգրան Նազարեանի խմբագրութեամբ լոյս կը տեսնէ Հայ առաջին մանկական պատկերազարդ ամսագիրը՝ «Աղբիւր», 1883-1918 թուականներուն:

Ամսագիրին նպատակ եղած է մանուկներուն մէջ արթնցնել պատուասիրութիւն, սեր դէպի մարդը, վսեմն ու ազնիւը: Տպագրած է գրական, գեղարուեստական, բնագիտական եւ աշխարհագրական նիւթեր, կենսագրական ակնարկներ նշանաւոր մարդոց մասին եւ թարգմանութիւններ համաշխարհային անունի տեր մանկագիրներ՝ Յոֆմանէն, Աստըրսոնէն, Հիլկոյէն, Կեթթէն, Պուշկինէն, Տուրգենեւէն եւ ուրիշներ:

«Աղբիւր»-ին մէջ մանուկներուն համար գրած են՝ Րաֆֆին, Պռուշեանը, Ղ. Աղայեանը, Յ. Թումանեանը, Ա. Ծառուկեանը, Ա. Իսահակեանը, Լեօն եւ ուրիշներ:

«Աղբիւր»-ը կարելոր դեր ունեցաւ արեւելահայ շրջանակներուն մէջ մանկական գրականութեան զարգացման համար:

ՀՐԱՉԵԱՅ ԱՃԱՌԵԱՆ (1876, Կ. Պոլիս-1953, Երեւան)

Հայ ականաւոր հայագետ ու լեզուաբան Հրաչեայ Աճառեան, շուրջ 200 արժէքաւոր ուսումնասիրութիւններու հեղինակ է հայ բարբառագիտութեան, հայոց լեզուի պատմութեան, պատմահամեմատական քերականութեան, բառարանագրութեան, տեսական լեզուաբանութեան եւ այլն: Ան կը սկստուի լեզուաբանական քանի մը ճիւղերու հիմնադիրը ու տեսութիւններու հեղինակը: Ան հայ բարբառներու գիտական նկարագրութեան ու անոնց ձեւաբանական դասակարգումին հիմնադիրը եղաւ:

Իր կտրոջային գործերէն մէկն է հռչակաւոր Արմատական բառարանը (1-7 հատոր, Բ. տպ. 1-4 հատոր), որ կը պարունակէ 11000 արմատ բառ, 5095-ի ստուգաբանութիւններով: Նոյնքան կարելի է իր «Հայոց Լեզուի պատմութիւնը» (1-2 հատոր): Մեծ լեզուաբանի «Լիակատար Քերականութիւն Հայոց Լեզուի Համեմատութեամբ 562 Լեզուների» (1-6 հ.) գործը կտրոջային աշխատասիրութիւն մըն է:

ԳԻՏԵԻՐ, ԹԵ...

Թանգանիա կազմուած է 1964 թուականին, երբ երկու երկիրներ՝ Թանկանիքայի եւ Չանգէպարի կղզիները իրարու միացած են: Անոր տարածքը 945,000 քառ. քիլոմէթր է, մայրաքաղաքը՝ Տատոմա, իսկ դրամը՝ թանգանիական չիլինկը: Ան ունի 37 միլիոն բնակիչ: Թանգանիոյ մէջ մարդիկ անգլերէն եւ սուահիլի վաճառականներու լեզուն կը խօսին:

Երկրին ոսկիի, ադամանդի եւ թանգանիթի մեծ հանքերը օտարներու ձեռքն են: Մինչ թանգանցիներուն մնացած են աւելի փոքր հանքերը, որոնցմով կարելիութիւն չունին իրենց ապրուստը հոգալու:

